

Dzīvesstāstu pētnieku sadarbība pieaugušo izglītībai

Publicēts: 12.01.2021.

[Nordplus](#)

[Projektu pieredze](#)

2020. gadā noslēdzās triju gadu *Nordplus* sadarbības projekts “No pagātnes uz tagadni: migrācija un integrācija dzīvesstāstu pētnieku sadarbībā” (“*From past to present: Migration and integration through the life story network*”), kuru īstenoja partneri no četrām valstīm – Latvijas, Igaunijas, Zviedrijas un Norvēģijas. Jaunais projekts pavēra iespēju pārbaudīt un attīstīt tālāk metodiskās vadlīnijas dzīvesstāstu iekļaušanā pieaugušo izglītības praksē.

Projekta vadītāji – Latvijas Mutvārdu vēstures pētnieku asociācija “Dzīvesstāsts”, apvieno profesionāļus un brīvprātīgos dzīvesstāstu pētniekus. Izstāstīts vai uzrakstīts, dzīvesstāsts veido tiltu starp cilvēkiem, arī starp zinātni un sabiedrību. Dzīvesstāsti uzrunā emocionāli un izraisa atbalsi auditorijā. Tomēr, lai dzīvesstāsts kļūtu par zināšanu avotu, ir nepieciešamas priekšzināšanas – teorētiskas un praktiskas. Šādu iespēju deva *Nordplus* izglītības programma pieaugušajiem.

Projekta pieteicēju profesionālā pieredze saistīta ar cilvēku atmiņu pētījumiem. No tā izrietēja projekta mērķis – Baltijas un Ziemeļvalstu sadarbību izmantot, lai uzklautu stāstus par pārceļošanas pieredzi – par starpvalstu migrāciju, dzīvi vairākās kultūrās, integrāciju svešajā vidē, attieksmi pret ieceļotājiem, kā arī par pēdām, kas paliek aiz ieceļotājiem viņu dzimtajā zemē. Savukārt pieaugušo izglītība deva iespēju pavērt pētnieku laboratoriju plašākai publikai. Projekts deva iespēju pārbaudīt, kādu atbalsi pētījumu rezultāti gūst sabiedrībā, kādas sabiedrības grupas ir ieinteresētas saņemt jaunas zināšanas un pētnieku atklātās kopsakarības.

Projekta īstenotāji, realizējot projektu, vēlējās piedāvāt jaunas pieejas pieaugušo izglītībai, iekļaut dzīvesstāstu metodi migrācijas pētījumos, kā arī iesaistīt attiecīgās pieredzes mērķauditoriju dzīvesstāstu intervēšanā. Projekta laikā ir īstenotas vairākas aktivitātes, kur galvenās no tām ir:

jaunu intervētāju sagatavošana treniņsemināru ciklā "Dzīvesstāstu mācībstunda";
dzīvesstāstu intervijas imigrantu uzņēmēju valstīs Zviedrijā un Norvēģijā;
dzīvesstāstu intervēšanas ekspedīcijas un pētnieku tikšanās ar mērķauditoriju – izceļotājiem;
lekciju un praktiskās apmācības programmas gatavošana un novērtēšana;
publiski sarīkojumi ar lekcijām, dzīvesstāstu priekšnesumiem, foto izstādēm;
vieslekcijas studentiem un speciālistiem, pētnieku pieredzes apmaiņa starptautiskās konferencēs;
video lekciju sniegums interneta portālā.

Treniņsemināru ciklā "Dzīvesstāstu mācībstunda" teorētiski un praktiski bija apmācītas vairākas intervētāju grupas. Jaunieši no Rīgas, Vaiņodes, Iecavas skolām apguva iemaņas intervēšanā, iesniedza praktiskos darbus – intervijas, un par to saņēma beigšanas apliecību. Apmācītie talcinieki – Latvijas izceļotāju pārstāvji, veica ekspedīcijas attālās Zviedrijas ziemeļu pilsētās: Piteo (*Piteå*), Luleo (*Luleå*), Umeo (*Umeå*), Dorotea, arī Gēteborgā (*Göteborg*). Igaunijas un Latvijas partneri intervēja jaunos ieceļotājus Oslo, Bergenu un Bomlo salā, Norvēģijā. Otrās trimdnieku paaudzes pieredze Zviedrijā tika dokumentēta video intervijās un aplūkota vairākās pētnieku sagatavotās lekcijās. Intervētie izceļotāji ar savām atmiņām kļuva sadzirdami un tika ieenkuroti atpakaļ dzimtenē. Savukārt projektā ieguldītais darbs nesīs augļus arī pēc laika, kad apmācītie jaunieši liks lietā gūtās iemaņas un dzīvesstāstu intervijās ar līdzilvēkiem stiprinās humānās vērtības.

Lielu uzmanību projekta dalībnieki pievērša lekciju dažādošanai. Vairākas tematiski saistītas lekcijas notika divās foto izstādēs. Ceļojošo izstādi "Latviešu trimdas paaudzes Friča Forstmaņa fotogrāfijās: 1944–1990" ar pavadlekcijām iepazīna skatītāji Rīgā, Ventspilī, Jūrkalnē, Pāvilostā un arī Stokholmā. Foto portretu izstāde "Kāpēc mēs aizbraucām? Jaunie latvieši Zviedrijā", papildināta ar izvilkkumiem no dzīvesstāstiem, bija skatāma Stokholmā, Tartu, Rīgā. Izstādes atklāšanā piedalījās daudz skatītāju, to apmeklēja arī Zviedrijas karalistes vēstniece Latvijā.

Lielu interesi plašākā publikā Rīgā – studentu un akadēmiskajā vidē – izraisīja Norvēģijas partneres Susanne Sørholt vieslekcijas, kas atklāja Norvēģijas imigrācijas politikas ilgstošo pieredzi, raksturoja integrācijas modeli, kāds veidojies atšķirīgu reliģiju (kristiešu, musulmaņu) un kultūru ilgstošā kopdzīvē. Pētnieki dalījās pieredzē starptautiskās konferencēs: Tartu, Stokholmā, Rīgā. Tiešsaistē ir pieejamas lekcijas [latviešu](#) un [angļu](#) valodā, kā arī [vadlīnijas](#) dzīvesstāstu intervētāju tālmācībai latviešu un angļu valodā.

Trijos gados ir stiprinājusies sadarbība starp projekta partneriem, izveidots stabils zinātniskas sadarbības tīkls, kas vērsts uz zināšanu vairošanu un tālāk sniegšanu sabiedrībā.

<https://www.viaa.gov.lv/lv/jaunums/dzivesstastu-petnieku-sadarbiba-pieauguso-izglitiba>